

Numărul 3. Oradea-mare 16/28 ianuarie 1900. Anul XXXVI.

Apare duminică. Abonament pe an 16 coroane, pe 1/2, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Heine.

— Aniversarea nașterii lui. —

Diua de 13 decembrie n. an. tr. a fost o zi de sărbătoare în cercurile literare germane. În această zi s'au împlinit o sută de ani de la nașterea lui Heine. Revistele literare și ziarele politice au consacrat coloane întregi amintirii celui mai adorat poet liric al Germanilor după Goethe. Gustav Karpelles a publicat din acest incident o operă prețioasă, făcând o maestră analiză: critica a întregii activități literare a lui Heine. Afară de Karpelles au mai înmulțit literatura germană cu ocazia aceasta diferiți scriitori, între cari merită amintire lucrarea profesorului din Göttingen L. Spanmuth-Bodenstedt, „Heine's letzter Traum”, — un poem jucat pe scena teatrului din Göttingen cu ocazia acestei sărbări.

Autorul frumoasei Loreley, ale cărui versuri au avut și la noi mulți traducători și continuă a preocupă atențiunea poezilor noștri din generația mai tânără, e vrednic de sigur de câteva șiruri de amintire și din partea noastră.

Anul și ziua nașterii lui Heine constituie încă o chestiune de controversă. Părerile biografilor, cu privire la data nașterii lui, variază. Biografii principali Strodtmann, Elster, Karpelles, Bölsche, Pröhls, Keiter etc. arată date diferite. În genere ei se divid

în două tabere. Unii sânt pentru ziua de 13 decembrie 1797, alții pentru 18 decembrie 1799.

Părerile celor dintâi se întemeiază pe întea biografie a lui Heine, scrisă de Friedrich Steinmann, precum și pe diferite almanahuri de prin anii 1825—1830, unde s'a găsit

data de 13 decembrie 1797. În timpul din urma au opinat în acest sens mai ales Hüffer în „Deutsche Rundschau” (XII și XIV) și cunoscutul eritic danez Brandes, în „Hauptströmungen” (partea IV). Partisanii acestora au și ținut jubileul de o sută ani de la nașterea poetului acum doi ani, în decembrie 1897.¹

Părerile taberei a doua, cari au sărbătorit an, în 1899, au pe partea lor probe mai puternice. Iată pentru ce.

Cu prilejul înscrierii sale la universitatea din Bonn, Heine a numit anul 1799 ca anul nașterii sale. Această dată a comunicat-o într-o scrisoare din 1851 adresată amicului său Saint-René Taillandier. Iar în o altă scrisoare, trimisă sorei sale Charlotte Embden († în 1899, în vârstă de 99 ani) scrie: „Veți ști că m'am născut în 13 decembrie 1799 în Düsseldorf”.

Mult trage în cumpănă constatarea, că Charlotte era cu 11 luni mai tânără ca Heine, iar ea s'a născut în 11 octombrie 1800. O altă probă mai departe este un document, găsit de curând de profesorul dr. D. Kaufmann și dat publicii.

¹ Cu ocazia aceea am scris în coloanele acestei reviste articolul „Când s'a născut Heine”.

HEINE

În 1840.

tății cu prilejul centenariului parțial din 1897 (în adausul literar al lui „Pester Lloyd“). Documentul acesta este un pașaport pentru Italia, eliberat pe numele lui Heine la München în anul 1828, având date din care iarăși se poate deduce cu evidentă asupra lui 1799 ca dată a nașcerii poetului.

Deosebirea aceasta de păreri și nesiguranța în eruarea unui dat atât de important în biografia unui bărbat de valoare, se explică prin faptul, că toate actele oficiale din arhiva orașului Düsseldorf în care s'a născut Heine, au fost distruse prin incendiu în timpul revoluției franceze. La reconstruirea matriculelor s'a fixat o mulțime de date greșite. Heine însuși a fost greșit introdus și anume pentru a fi scutit de obligamentul militar. Mărturisirile ce le face el asupra zilei nașcerii sale sunt altfel multe. În „Memoariile“ sale publicate mai întâi în „Gartenlaube“ din 1884, în scrierea sa autobiografică „Cartea Le-Grand“ și în fragmentele nuvelistice „Die Bäder von Lucca“ stabilește trei date diferite și produce în acest chip însuși cea mai mare confuzie între biografii.

Actul oficial perdut fiind, discuția în gîrul acestui punct rămâne de *lană caprină* și drept ori ce altă orientare ne servește constataroa făcută de Heine însuși: „La chose la plus importante c'est que je suis né“...¹

*

Düsseldorf, orașul în care s'a născut Heine, (aici s'a născut mai târziu și Conrad Thellmann, autorul mai multor romane sociale de valoare!) este capitala micului ducat Cleve. Berg. Între anii 1795—1814, anii copilăriei poetului, orașul se află în mâinile atotbiruitorilor Francezi. Stăpânirea franceză a fost excepțional de justă față de toți locuitorii de-o potrivă. Ea a introdus Codul-Napoleon și egala îndreptățire a tuturor confesiunilor, prin urmare și a Evreilor, dintre cari și familia Heine făcea parte. În școalele din Düsseldorf se făcea educație franceză; profesorii erau partizani ai curentului Enciclopediștilor Francezi... (Vezi: „Heine und das Düsseldorfer Lyceum“, de dr. Julius Auerbach, în „Beilage zur Allgem. Zeit.“ 246 și 257 din 1899.)

Amintesc toate aceste, pentru că ne explică simpatiile lui Heine pentru Francezi și pentru instituțiile lor liberale, entuziasmul lui pentru Napoleon, cum l-a exprimat în cartea „Le Grand“ și în poesia celor „Doi Grenadiri“, această celebră apoteoză a patriotismului francez și a devotamentului față de împăratul-erou (poesie, cunoscută de noi în eminenta traducere a dlui Stefan O. Iosif). Mai ales activitatea literară ce a desfășurat la Paris, ne-arată urmele adânci ce au lăsat Francezii liberali în sufletul lui Heine. Sentimentele lui francezo-file l-au procurat înse enorm de mulți adversari. Detractorii lui contemporani, în frunte cu faimosul denunciant Wolfgang Menzel, cât și actualii critici șoviniști germani l-au insinuat drept dușman al poporului german și condeii simbrăș al Francezilor. Treitschke, V. Hehn și Kirchbach, adversarii mai recentii ai lui Heine, își întemeiază recriminările lor pe „Serisorile din Paris“, „Harzreise“ și „Deutschland ein Wintermärchen“, scrieri în cari Heine a atacat stările politice și sociale din Germania, punându-le în comparație cu libertățile din Franța. Critica nepreocupată înse vede în procedeul lui Heine

¹ Un rezumat al polemicelor în gîrul acestei chestiuni ne dă Karl E. Franzos în broșura sa „Heine's Geburtstag“, apărută zilele aceste în Berlin.

din potrivă o nemărginită iubire față de Germani, iubire în care el se împărțea cu generația Germaniei-June și care se manifestă în lupta vehementă în contra reacțiunii politice și a degenărării literare de pe la sfîrșitul primei jumătăți a veacului acestuia. Forma poate n'a fost totdeauna distinsă: sarcasmul acela fără păreche, de care Heine se folosiă în prosa ca și în versuri. Fondul înse este pe deplin justificat. Heinrich Laube, cunoscutul dramaturg și fost tovarăș de luptă al lui Heine, care cunoșcea iubirea pătimașă a acestuia față de tot ce eră german, scrie o frumoasă apologie la adresa patriotismului lui german. „Nici când interesele germane n'au fost mai voinicșce apărute ca de Heine în discuțiile ce le avea cu Francezii“, — scrie Laube. „La asemenea ocazii nime nu se putea îndoi, că el are o inimă perfect germană“... („Deutsche Revue“, 1887, p. 465.)

Dar în sfîrșit eți socot, că cea mai categorică desarmare a tuturor detractorilor lui Heine este faptul, că astăzi după 44 ani de la moartea lui, întemlăta la Paris în 17 februarie 1856, cel mai popular poet, după cei doi mari clasici Schiller și Goethe, este Heine. Versurile lui sînt răspândite în nenumerate ediții și au pîtruns în păturile cele mai de jos ale poporului german. Numărul compozițiilor muzicale la versurile lui se urcă la 3000, între cari cele mai multe se datoresc compozitorilor Schubert, Mendelssohn, Brahms, Schuman și Rubinstein. De la palat până la cea din urmă colibă țărănească se cântă aceste versuri, impregiurare, ce ne dă de sigur măsura cea mai justă a popularității poetului. Căci este oare posibil, ca sufletul unui poet, care în acest chip încântă un popor întreg, să fi fost cândva adapostul urei și al disprețului față de acest popor?... O imposibilitate psihologică!

*

Țată câteva amănunte din viața lui Heine.

În anul 1815 el intră în serviciul unui bancher din Francfort, pentru a se dedica carierei comerciale. Dar spișitul lui prea puțin se potrivea cu cel negustoresc. În loc de-a arată interes pentru cariera, careia îl destinaseră părinții, Heine se ocupă serios cu lectura și studiă mai ales obiceiurile coreligionarilor sei din acest oraș. Francfort — patria lui Goethe și a lui Börne — avea o mulțime de cartiere ovreiești, în cari dăinuia miseria cea mai complectă. Stările acestor cartiere Heine le descrie mai târziu în nuvela satirică „Rabbi von Bucharadi“.

Din Francfort fu chemat de unchiul său bogat Solomon Heine la Hamburg, ca să conducă afaceri negustorești. Dar Heine se dovedi și aici neglijent, distrat, visător și în loc de negustorie făcî versuri și citiă literatură. Eră un spirit de elită, care cerea impetuos afirmarea sa pe un teren departe de indeletnicirile prosaice ale familiei sale. În consecință el trecu la altă carieră, — se înscrie la universitatea din Bonn ca student în drept.

Din timpul lui de „negustorie“ trebuie să fixăm un moment important, căruia îi datorim primele versuri, — este dragostea lui față de Amalia Heine, copila unchiului său Solomon. A fost acesta întîiul amor al poetului, unieul amor sincer, profund și chinător, dar binefacător pentru literatură, căci rezultatul lui a fost șirul frumoaselor „Junge Leiden“ și al unei părți din „Traumbilder“. Amalia aceasta a fost fiica vrednică a tată-său, a avarului și realistului bancher, care a pricinuit multe supărări poetului.

Ea se căsătorise la anul 1821 cu un negustor, iar sormanul suflet de poet trecu atunci prin o grea criză. Și după ce se reculesc, dete rost durerii și resignației sale.

Între versuri ale lui H., de și greoaie ca formă, sânt dintre cele mai cu drag citite. Toate sânt „in Honig getauchter Schmerz“, cum însuș Heine s'a pronunțat despre ele în o scrisoare către amicul său Goethe,¹ sânt farmăturile primelor iluzii ale unei inimi încă fecioare și nu au nimic în sine din acea experiența de viață, din acea rafinerie de simțeminte, ce i-au împus mai târziu saloanele din Berlin și Paris și diferite curente sociale. Cu toate acestea înse deja în întele poesii îl avem pe Heine întreg: cu fantasia uriașă („Ma speriat un vis bizar...“); cu fondul sarcastic („In vis veduți un om mic de statură...“) și peste toate întinse ca un vâl străveduți e poesia dulce a durerii și a vieții efemere. Amorul ce îl concepe ca o melodie frumoasă, care înse isprăvindu-se, îi se sfășie inima în două: îl consideră drept o vechie poveste, care aduce nenorocire pentru cel ce figurează ca eroii într'însa... Și însemnătatea acestor versuri consista în faptul, că de și tratau tema atât de vechie și obiectul cântat tocmăi atunci cu atâta măiestrie de către divinită de la Weimar, repetat de marele cor al trubadurilor romantice, — Heine a reușit prin talentul său a le da farmecul originalității...

Îndată după apariția primei colecții de versuri, Heine eră decretat poet. Când se înscrie la universitatea din Bonn, reputația lui eră deja stabilită.

*

După două semestre petrecute în Bonn, unde ascultă cursurile de literatură ale lui Wilhelm Aug. Schlegel și E. Mor. Arndt, și mai ales cursurile de estetica ale lui Delbrück, Heine trecu la vechia universitate din Göttingen, iar în anul 1821 se înscrie la Berlin. Acest oraș eră atunci capitala reacțiunii politice. Ori ce mișcare liberală, ori ce manifestație a presei eră reprimată de cenzura severă și de faimoasa comisie de investigare a „Bundestag“-ului. Stările aceste de zăpușala politică și socială, cari dedeau atâta material de gândire sufletelor reflexive, au îndemnat pe Heine la scrierea „Scrisorilor din Berlin“, publicate într'un diar din Westfalia și reproduse în operele lui complete, scrisori cari eră o critică violentă a curentelor ce dominau în politică și literatură și cari i-au atras în măsură simțitoare ura și persecuția din partea cercurilor politice. Poesia lui „Berlin, Berlin, du grosses Jammerthal“... atât de răspândită astăzi, datează din acest timp.

Dar cu toată cenzura și ordinele draconice ale politiei, în Berlin se făcea atunci multă literatură. Existau diferite grupuri literare, romantisti și realisti, goetheani și antigoetheani, cari în saloanele unor mecenati discutaui chestiunile literare de actualitate. Un asemenea centru eră și salonul talentatei doamne Rahel Levin, o amică a lui Goethe și soție a scriitorului Varnhagen von Ense, a aceleia, care în 19 ianuarie 1822 a publicat întâia recenziune despre poesii lui Heine în revista „Gesellschafter“. Spirituala femeie reușise a grupă în giurul său pe toți scriitorii mai de valoare. Frații Humboldt, Schlegel, poetii romantisti Tieck și Chamisso, filologul Bopp și alții eră oaspeții ei. Cu ajutorul acestora doamna Rahel se nisuiă a restabili cultul în giurul lui Goethe, care

în acest timp căduse în disgrația obștei pentru motivul, că în luptele de eliberare ale Germanilor în contra Francezilor el rămăsese indiferent de triumfurile națiunii sale.

Aici în această „Goethe-Gemeinde“ intră și Heine și pentru a pute fi un folositor membru al cercului, el aprofundă scrierile lui Goethe, impregiurare ce contribuă mult la dezvoltarea cunoștințelor sale literare și estetice în o bună direcție. Afară de scrierile lui Goethe, cea mai mare influență asupra dezvoltării lui, a avut-o negreșit Rahel Levin. Iată cum un biograf descrie calitățile acestei femei: „Înzestrată cu mari calități spirituale, de o miraculoasă „prudență și marimime, dar în acelaș timp de o rară „subiectivitate și patimă, Rahel Levin se află vecinic „între cele mai extreme paradoxe: Goethe și Fichte „îi erău polurile gândirei; aici eră de cel mai aprins „sentimentalism și de altă dată de cel mai cald „sentiment de moralitate; astăzi eră ateistă încăpăținată și mâne predică cu pasiune ascetismul și adevărurile creștine; adoră femeia ideală și admitea în acelaș timp emanciparea cărnei; egoismul și amorul se uniau deopotrivă în această femeie“...

Citind această caracteristică a femeii, în apropierea căreia Heine a trăit atâta timp, e cu neputință să nu regăsim acolo aproape întreg caracterul lui.

*

Studiile sale universitare Heine le isprăvi în Göttingen, unde în 3 maiu 1825 făcu examenul de doctor juris. Înainte de a obține înse titlul academie, el trecu la religia creștină, — un moment asupra căruia ne vom oprî puțin.

Trecerea lui la creștinism, fără îndoială, n'a fost făcută din convingere religioasă, ci exclusiv din motivul, că legile germane nu-i îngaduau, ca evreu, a face cariera de stat pentru care se pregătise. Încreștinarea el o consideră ca o simplă formalitate. Viața lui de până aci, la părinți, la liceu, în pravălie, în diferitele societăți și mai ales în aceea a doamnei Rahel, îi făcuse imposibilă întărirea sa în o credință oarecare. Din cauza aceasta Evreii îl socotiau perdut pentru legea lor, iar creștinii nu-l primiră în comunitatea lor. Dar Heine rămase refractar pentru toate muștrările ce i se aduceau în chestie de credință și continuă a oscila între diferitele confesiuni. Iei făcea apoteoza creștinismului,¹ colo a mosaismului, adeseori pe urmă combate și repudiază pe toate după cum îl inspiră momentul. Caracteristică rămâne cu privire la credința lui frivolă poesie „Testamentul“, în care ocură următoarea strofa:

„Wem geb ich meine Religion
Den Glauben an Vater, Geist und Sohn?
Der Kaiser von China, der Rabbi von Posen
Sie sollen Beide darum losen“...

Dar cu toate aceste frivolități, cari ocură în unele versuri ale lui și cari par a fi mai mult un răspuns brusc pentru recaleitranții dușmani ai lui, — Heine este în dispoziții religioase mai abundant decât mulți dintre cei mai bogăți poeți. În deci de versuri și mai ales în admirabilele „Ostsee-bilder“ vedem cu câtă ovlavie sufletul de poet se închină înaintea puterii dumnezeieci. Nuna, fireșce, nu putem ghici, dacă acest suflet concepea Ddeirea în trei ipos-

¹ Karpelles, — Biographie, p. 28.

¹ Veți poesia „Die Wallfahrt nach Keylaar“, tradusă de Maria Guntanu.

tasuri saii în forma monoteismului mozaic... Stăm și aici în fața multă discutatei probleme a raportului dintre religie și artă. Care este adevărata religie a artistului? Admite arta deosebiri de credință?...

Heine, care cu atâta predilecție insistă în scrierile sale prosaice asupra Naturei-Decei a lui Spinozza, poate este cel mai potrivit răspuns la aceste întrebări. Heine eră artist, iar templul credinței lui, în care spiritele tainice i se confiau, eră firea întregă. Natural el o privia *sub specie aeterni*, cu toate podobeale ei efemere și totuș procreatoare. El iubiă natura și i se închină cucernic, ca unei puternice Dumnezeuiri, cătră care o extraordinară imaginațiune îl transportă... Ei, și cine ca Heine a știut iubi și preamări natura cu toate armoniile și disacordurile ei, este prea aproape de divinitate, decât să fie socotit drept ateu.

*

În epoca vieții petrecută la Berlin, Heine a creat aproape tot ce e mai de valoare în scrierile lui. Iată în șir cronologic, după cum le găsim în ediția Elster, acele scrieri. Primele versuri au apărut în diferite reviste și mai ales în „Der Gesellschafter“. În anul 1823 a tipărit tragedia „Almansor“, jucată întâia dată în 20 august 1823 pe scena teatrului din Braunschweig, înse fără nici un succes. A urmat tragedia „William Rateliff“, care înse nici când nu s'a pus în scenă, până ce un compositor musical contemporan i-a creat o încântătoare musică. Tot la anul 1823 a apărut în Berlin colecția de versuri „Lirisches Intermezzo“, dedicată doamnei Rahel Levin. În scurte intervale au urmat apoi „Abhandlungen über Polen“, „Heimkehr“ (versurile dedicate Amaliei Heine), „Reisebilder“ și în sfârșit în anul 1827 cununa producțiilor sale, „Das Buch der Lieder“.

În aceste fiind dată măsura complectă a lui Heine, să ne oprim mai pe larg pentru a o aprecia. Care este fondul estetic în poezia lui Heine?

Adversarii lui, cari totdeauna au confundat personalitatea cu arta, au găsit în întreaga lui poezie cel mai bizar contrast; între altele au vădut o neierlată antițesă în faptul că Heine, din fire romantist, a combătut în scrierea sa critică „Die Romantische Schule“ cu o vehemență rară curentul romantist ce domină atunci în literatura germană.

Și într'adevăr, răsfoind poeziile lui Heine, începând cu „Vedenii“-le și sfârșind cu cele „posthume“, ne face impresia că respirăm în o lume mai mult fermecată decât reală, în o lume mai mult romantică. Deja dintru început poetul ne cântă mereu de cerul albastru și de floare albastră, aceste simboluri ale romantismului. El își deplânge dragostea nenorocită, ce-i desteaptă dorul de moarte și nostalgia unor lumi eterice („Der arme Peter“, „Die Weibe“.) Florile-i șoptese de dor și luna bălăie îl încinge cu fermecătoarea mreajă a razelor sale. Preamăreșce și el trecutul, ca fiind superior prezentului încăreat de tot felul de vitiuri. Și cine a cântat mai mult ca Heine despre priveghitoare, paserea atât de dragă poeziilor romantiști? Cine a făcut mai mult ca densusul, ca tot potirul de floare să fie luat drept un lăcaș al dinelor? În cele două tragedii „Rateliff“ și „Almansor“ găsim chiar urme simboliste. Dar pe urmă admirabilele imnuri despre mare, cari n'au păreche în literatura universală și cari toate poartă caracterul celui mai tipic romantism: dragostea dintre Poseidon și Amfitrita; despărțirea soarelui de lună; iubirea nemărginită

serisă pe bolta cerului; luna, „uriașa portocală“ și orcanul cu miile de glasuri furioase...

Da, Heine este și el fiu al curentului estetic ce domină, e romantist. Dar să distingem!

De întreaga ceată a ucenicilor curentului Schlegel-ian, Heine este atât de departe, ca geniul de un fantast comun, ca omul sănătos de-o stătie. În filipica sa împotriva romantiștilor, Heine a inferat nebulositatea și a proclamat seninul ca principiu estetic în poezie. El a combătut manierismul lui Tieck și Novalis, degenerarea romantismului în haosul fantastic până la absurditate. Fără a proclama înse realismul eras ca problemă fundamentală a artei, Heine a căutat o cale mijlocie între frumos și adevăr, cerul și pământul îi erău dragi de-o potrivă și a voit — cum dicea ênsuș — să coboare cerul pe pământ.

Brandes ascamână pe Heine cu Rembrandt, a cărui pictură nu se distinge prin frumșetea coloraturii, ci prin lumina ce o aruncă peste întunerec. Un asemenea *luminist* ar fi și Heine, care, alungând fantasmalele adeseori ridicole ale romantiștilor, deschide calea spre dezvoltarea liberă a artei senine.

Bleibtreu, un critic și poet de astăzi, în cartea sa „Revolution der Literatur“ (p. 89), numeșce acest mod cum Heine concepe arta „subiectivitate în obiectivitate“, adică tendința de-a împreună infinitul cu absolut efemera pasiune individuală.

Iată deci că între poezia lui Heine și a romantiștilor e o colosală deosebire. Realitatea și intuițiunea lipsă cu deseversire din versurile anemice ale fantasticeilor, pe când Heine nici când, nici un vers, nici un șir măcar n'a scris, fără a-l fi simțit ênsuș. Toate versurile lui, din tinerețe până la ultimele suspine, serise pe patul de moarte din Paris, Heine le-a simțit întocmai, cu alternarea aceea de suferințe și desfătări, cu întruparea principiului goethean „Himmelhochjauchzend zum Tode betrübt“... Și în contopirea aceasta armonică a lumii externe, a naturei, cu individualitatea poetului, găsim întreg farmecul, întreaga putere extraordinară de sugestiune a versurilor lui. Rolul deosebit al intuițiunei îl vedem în poeziile descriptive din „Nordseebilder“ și tablourile de situație din „Bergidyllen“. Aici s'a vădut superioritatea lui enormă față de Matbison și Freiligrath, a căror poezie descriptivă, prin lipsa de intuiție și personalitate, e aproape întregă lipsită de lirism și de căldură. Ei, și prin adevărul și intuiția artei sale Heine a cucerit lumea, ce astăzi îl adoară.

Căutând acum mijloacele de artă de cari s'a folosit, le vom găsi înainte de toate în poezia populară. De la Herder încoace se lucrăse mult pe terenul studiului poeziei populare germane. Interesul pentru folklor toemai în timpul lui Heine eră mare. Atunci apăruse întâia colecție de versuri din popor „Des Knaben Wunderhorn“. Și Heine le studiă, le îndrăgi și le imită, imprimând înse și acestora nota distinsă a individualității sale. „Loreley“, „Du bist wie eine Blume“... „Im wunderschönen Monat Mai“ și altele sânt atât apropiate de firea poeziei populare, încât dacă nu le-am cunoașce autorul, le-am atribui de-a dreptul poporului. Tot din poezia populară a împrumutat ușurătatea frasei, limba aceea atât de simplă în aparență și cu toate astea atât de poetică, care are un merit principal la popularizarea versurilor lui.

La acestea se adauge forma. În privința formei Heine a fost măestru epocal. Până la Heine cunoașcem două direcțiuni în forma versului german. Întâia

SOSIREA CARNEVALULUI.

se datorită lui Opitz, care a stabilit principiul silabelor accentuate și neaccentuate; a doua lui Schiller, care a găsit adevăratul ritm german, întemeiat numai pe silabe accentuate („Der Taucher“.) În timpul lui Heine mai există un aderent al lui Opitz, anume Platen, care folosea trocheul și anapestul în strofele sale. Heine a insistat pentru forma germană proclamată de Schiller, dându-i înse și mai multă libertate și a reușit a asigura forma aceasta pentru toate timpurile. (Vezi: Ich weiss nicht was soll es bedeuten...)

O altă însușire a unei părți din versurile lui Heine este *umorul*. Umorel și ironia înse, cari împreună dau versurilor lui un caracter particular, i-au stricat mult, zădărniciind mai ales impresia unitară. Este de sigur curios a vedea alăturarea de poezia lirică de-o sfântă eucernicie frivolității până la cel mai înalt grad de pornografie și cum o poezie, care începe cu aerul sărbătoreș al celui mai ideal amor, sfârșește de pildă cu o apologie a... pulpelor.

Vom găsi înse și aici explicația.

Elster a comparat pe Heine cu un cavaler din evul mediu. Cavalerii aceștia, precum se știe, aveau câte-o dulceinee din clasa privilegiată, câte-o damă de onoare careia îi închinau inima și cântecele lor. Pe lângă ea înse, ei își mai țineau și câte-o dulceinee de-a doua mână, câte o frumoasă de la sat, la sinul careia cătau dragoste reală. „Hohe Minne“ și „Niedere Minne“ se numiau în „Lied“-urile medievale aceste două — categorii de amor, iar în limbajul nostru s'ar pute traduce cu „amor platonice“ și „amor practice“.

Poesiile lui Heine, cari tratează amorul lui platonice față de Amalia Heine sunt de sigur cele mai sublime creațiuni ale poeziei lirice germane. Dar și reagul de versuri cătră Kitty, Clarisse, Yolante și Marie... sunt reslațate și sensualiste, adeseori din cale afară cinice și triviale. Explicația psihologică a acestui fapt nu poate fi decât următorul. Heine a iubit o singura dată în chip ideal: pe Amalia Heine. Respins de aceasta, el a căutat a-ș regăsi idealul în brațele altora. Negăsindu-l înse, el nu putea decât în mod cinic să se pronunțe asupra acelor ființe, cari toate la oală nu-i puteau redă idealul pierdut. Un lucru înse e mai pe sus de ori ce îndoială, că și în aceste versuri Heine a spus adevărul, s'a dat pe sine întreg cu toată a lui simțire, cu toate calitățile și defectele. Poate cea mai mare parte a originalității lui zace în aceste versuri.

*

În „Buch der Lieder“ și în celelalte creațiuni ale lui Heine înainte de-a părăsi Berlinul pentru a trece în Paris, este dată întreaga lui mărire. Tot ce-a scris el după asta nu a întrecut nivelul arătat, afară doar de prosa lui superbă, scrisă la Paris, care înse fiind scrisă într'un ton radical-opozițional și de absolută negațiune pentru germani, i-au procurat mulți inimici. Analisa tuturor acelor opere înse nu începe în cadrul unui scurt articol aniversar, ci va formă cu alta ocaziune obiectul preocupățiunilor noastre.

(București.)

IL. CHENEL.

Poesii de Heine.

Grenadirii.

*Din Rusia doi grenadiri se pornesc,
Voioși c'au să vadă iar Franța,
Dar când au intrat în hotarul nemțesc,
Atunci își pierdură speranța.*

*Atunci au aflat dureroasele știri:
Că gloria Franței s'a stins.
Înfrânte, zdrobite-s mărețele oștiri.
Și Cesarul, Cesarul e prins.*

*Atunci își plecară triști frunțile lor,
Și plânseră cei doi tovarăși
Iar unul a ăis: „Cumplit me dor,
Cumplit me ard rânile iarăș!“*

*Și-a ăis celalalt: „Un vis a fost tot,
Și moartea mă-ar fi mult mai bine,
Am înse nevastă, copil, — și nu pot
Să mor, că-s pierduți fără mine.*

*„N'am zor de nevastă, n'am zor de copil,
Un dor măi frumos m'a cuprins;
Cerșască pe drumuri și facă ce-or ști, —
Cesarul, Cesarul meă, prins!“*

*„Curând, o prietene, mort voiă zăcea,
Ascultă-mi un singur cuvânt:
Cadavrul cu tine în Franța mi-l ia,
Me 'ngroapă 'n al Franței pământ!“*

*„Și crucea onoarei mă-o prinde la piepi,
Aproape de inima-mi stinsă,
Așază-mi și pușca la umărul drept,
Și spada de mijloc încinsă.*

*„Așă voiă veghea în mormânt, ascultând,
O strajă ce pare că doarme —
Până când audli-voiă iar tunuri urlind,
Și tropot, și șgomot de arme!“*

*„Sbură-va Cesarul 'n al luptei avânt
D'asupra-mi și spadele scapăr' —
Atunci, înarmat, me innalt din mormânt,
Cesarul, Cesarul să-mi apăr!“*

Din lacrimi...

*Din lacrimile ce le plâng
Răsar înfloritoare flori,
Și suspinările-mi se strâng
În cântec de privighetori.*

*Și ale tale-or fi, de-î vrea,
Copilă, toate florile,
Și toată noaptea țî-or cântă
La geam privighetorile,*

Aș pune cruce sărăciei mele...

*Aș pune cruce sărăciei mele,
De-aș fi un pictor meșter la icoane,
Să zugrăvesc prin temple la Madoane,
Să 'mpodobesc mărețele castele.*

*Potop de daruri, aur și coroane,
De-aș ști clavir, vioară, ca prin ele
Să desfățez boerii 'n cafenele
Orî să ridic aplause 'n saloane.*

*Nu-mî va zîmbi norocul nici odată.
De-apururea-mî veî fi insoțitoare,
Tu, artă fără p'ne, poezie!*

*Și ah! c'nd alții bea și se îmbată,
Când spumegă șampania 'n pahare,
Eu insetez ori bea — pe datorie.*

Și dacă 'n ochii tei privesc...

*Și dacă 'n ochii tei privesc,
Me vindec și me liniștesc:
Dar dacă gura ți-o sărut,
Me simt cu totul renăscut.*

*Și dacă tu la piept me culci,
Me farmecă iluzii dulci;
Dar dacă-mî spui: „Mi-ești drag!” — tresar
Și me pornesc pe-un plâns amar.*

St. O. Iosif

O floare din cimiter.

Dilele trecute am fost cu prietena mea Irina în cimiter; nu pentru că am avut ceva rudenie cu și doarme somnul vecinic în acest loc; ori nu, ci numai din simplul motiv să ne delectăm în decorațiile de pe morminte... E curios, că tocmai acest loc trist și solitar, precum îl țin unii, ni l-am prefapt ca loc de distrageră pentru aceasta și; dar omul e o enigmă nedeslegabilă, singur nu-ș cunoașce internul se, mecanic face unul sau alt lucru, fără să-și știe da seamă pentru ce, din ce cauză l-a făcut.

Tocmai așa eram și noi în aceasta și când atrase de o față irezistibilă părăsiram orașul cu șgomotul se, asurdilor și ne îndreptarăm pașii cătră tăcutul locaș al morților...

Eră o și de toamnă admirabilă. Razele soarelui tremurând se reflectau de pe crucile de marmoră și le da o frumșe, un farmec oarecare... Câteodata un vânt lin adia arborii din cimiter și frunzele acestora pâlite de brumă nemiloasă a nopții, cădeau cu șopot ce semăna cu un ultim suspin, pe acele movile negre, pe cari unii le află atât de groasnice, de și părerea lor e foarte greșită; căci în fine ce fericire mai mare și mai durabilă poate să ne ofere

viața, decât cimiterul?!.. Eu cred că pentru ori cine e de preferit, sau cel puțin pentru cea mai mare parte a omeniei, a dormi un somn lung, etern, fără visuri șguduitoare, aici în umbra sălcilor triste, decât a suferi și a se lupta cu miseriile vieții pămîntesci!...

Am rătăcit timp îndelungat printre morminte, până ce în fine, prăpădite de oboesală, ne aședaram pe o bancă lângă grătelele unui mormânt...

Eră așa de mare liniștea și o pace solemnă în giurul nostru și noi ne aflam aici așa nespuse de bine, cu privirile rătăcite în infinit, gândind — la cine mai știe ce, fără să ne șcim da seamă la ce...

Amica mea Irina intrerupse în fine tăcerea în care ne adănciserăm și me făcu atentă să privesc la inscripțiunea unui mormânt... Privii mal cu atențiune la literile gravate în marmora neagră și exclamă cu durere „Sărmanul cât a fost de tiner și totuș a trebuit să moară!”...

Inscripțiunea eră următoarea: „Aici odihneșce neuitatul nost fiu Emil, repausat în etate de 24 ani” etc. etc....

Ne eră de tot necunoscut acel tiner și totuș cu așa emoțiune privism mica movilă ce eră locuința unei ființe atât de june și după cum ni-l zugrăvia fantasia noastră, atât de frumoasă.

Mormântul lui Emil eră îngrijit foarte bine... Diferite flori, dar toate de culoare albă, erau sădite în abundență pe mormântul lui... Fără să șcim din ce cauză, mecanic me pleca și rupsei o mică floare albă...

— Ce faci, imi dișe Irina spăriată?!... Dar nu șcim, că nu e bine să aduci ceva din cimiter?... Mortul, de pe a cui mormânt ai luat această floare, o să vină să te tragă la respundere pentru cutezanța de ai micșorā decorațiunea mormântului... Ride numai, ride, continuă Irina. El cu tot dreptul poate face așa ceva, căci posesiunea unui mort nu se extinde decât numai asupra unei săle triste și câteva floricele, deel nu se cuvine ca și de aceste să-l lipsim. — Am ris, căci eră foarte ridicul să ved pe Irina că crede în posibilitatea atărui lucru nenatural!...

La rentoarcerea cătră casă, ambele eram foarte tăcute și abătute... Fiecare eră ocupată cu gândurile proprii și așa nu e de mirat, că din cimiter până la poarta casei noastre, nu grăirăm nici o vorbă. — Impresiunile ce făcuse asupra spiritului nostru cele vedute și întemplate în cimiter erau mult mai puternice, decât să rămână fără urmări!...

Imaginea mea iritată meru imi prezentă 'naintea ochilor șufleteșci pe acel tiner frumos, de pe a cui mormânt rupsei floricea cea albă. Da, acel tiner frumos, căci eu așa mi-l inchipuam: Înalt, șvelt, cu ochii mari, negri, triști și obosiți de suferință; arcuți de sprâncene dese și negre, ce fac și mai palidă frumoașă lui față ovală...

În toate obiectele din casă, în toate florile pâlite de brumă din grădină, imi pareă că ved pe sărmanul Emil. Vântul tomatic ce șueră printre frunzele rărîte ale teilor, par' că șoptia cuvintele ce le-am fost roșit eu la privirea mormântului lui Emil. „Cât a fost de tiner și totuș a trebuit să moară!”

Când în fine, seara, ne retraserăm în odaia noastră, Irina eră, ca de obicei, bine dispusă, căntă ea o păsirică. Ea utase cu desevărșire toate întemplările acelei și, precând eu chiar din contră. Întunecimea mistică a nopții imi potenta tot mai mult activitatea imaginațiunei...

Orologiul sunase deja 11 ore și eu eram încă tot deșteaptă, cu ochii ațintiți în întunecul nopții și cu gândul la frumosul Emil!... Luna între aceste eșise de sub nori și ca un disc de aur plutiă pe firmament. Razele ei tremurătoare străbateau sfios prin albele perdele de dantelă în odăia noastră, presărând asupra obiectelor niște însușiri supra-naturale....

Orologiul de pe turnul bisericii învecinate sună lung și monoton 12. Ce oră sinistră, ce oră grozavă!

Dar în colțul odăii oare ce se mișcă?!... Cu privirea tîntuită priviam la acea figură ce răsărise din colțul odăii și care cu pași lini se apropiă de mine! Cu sudorii reci pe frunte de frică, așteptam să ved ce se va întimplă... Spalma îmi era așa de mare, încât nu puteam scoate nici un ton, când palidul oaspe sosi lângă mine și sărutându-mi mâna cu buzele lui ghețoase, îmi dișe: „Eă sînt Emil, de pe a cul mormînt ai luat floarea; am vrut să te fati la respundere pentru aceasta faptă și să-ți eer recompensă!”..

— De ce tremuri, — me întrebă el? Ți-e frică de mine? Dar de ce?... Cugeți, că tu nu vei fi odată chiar așa de rece și palidă ca mine?! Tu m-ai furat o floare, ce o vară întreagă se nutrise cu sue din inima mea; vino deci dragă cu mine și-mi fi mireasă și o să veți, că vom fi fericiți, mai fericiți decît în lume!...

Astfel vorbiă Emil în vreme ce cu brațele se nisuiă a me cuprinde peste talie. Oh, lasă-me, lasă-me și fugi de aici departe, departe, șoptiați buzele mele palite, abtă audibil!... — Fie-ți milă de mine, oh, lasă-me Emil! — Te iubesc, dar nu pot să-ți fiu mireasă, căci tu ești mort, iar eu sînt vie și mie mi-i groază de tine. Oh, lasă-me, lasă-me, eu nu vreau să mor!... Nu vreau!...

Emil se retrase puțin înderăt de mine, brațele îi recădură în poziția lor regulată... Eră așa de frumos cu figura lui silfidică, scaldată în razele arginții a lunii. Fața lui clasică părea că devine din ce în ce mai palidă, iar ochii acei mari negri erau înundați de lacrimi!...

— Ai dreptate!... Tu nu poți să fi a mea! Ție soartea Ț-a destinat fericire și cunună de mirt în bucelele-ți negre, pe tine te-a destinat altuia, pe cînd eu sînt dat de nutremînt vermicilor!... Nu fi supărată, că te-am conturbat, continuă Emil, dar tu ești unica jună care ai simțit compătîmire adevărată la privirea monumentului meu... Ție îți datoresc dar mulțămîta; dar te rog, ca semn de pace și recompensă pentru floarea ce m-ai luat, să-mi aduci la mormînt o cunună de „nu me uită”, ce am iubit odată așa de mult. Vrei?!...

— Da, vreau Emil. Îți voi duce cunună de „nu me uită” și voi gândi la tine, numai du-te!... Du-te, că m-î frică foarte!...

Un zimbet radios îi lumină pentru un moment fața palidă, transparentă și frumoasă; se plecă apoi spre mine și pe frunte simți un sărut mai ușor ca zefirul, iar din ochii-acei nespuse de triști, îmi cădură pe plept doue lacrimi mari și reci!...

... Ha! ha! ha! Rîdea Irina nebnatic, sărînd în giurul-meu... Frumos îți șede coconiță, să te puî seara la fereastă, să privești la-lună și să fantasezi, ș-apoi să adormi cu capul rădîmat pe coate pînă dimineața! Ha! ha! ha!... Ș-apoi cît dormi de adînc, Doamne sfinte!... Am fost silită să te stropesc cu apă rece pentru a te puté trezi! Ha, ha,

ha! continuă a rîde Irina... Ce fețe cîudate mai faci? Ce Ți-e?!...

— Dar Emil? borborosîi eu, privind cu groază în giur de mine. Emil unde-î?!...

— Emil? Da, acîu înteleg de ce ești așa de spăriată! — Căt e seara ai cugetat la el, iar noaptea, foarte natural, ai visat cîte toate! — Ha! și nu fi tristă... Coriolan s'a rentors deja de la plimbare și Ț-a adus un buchet admirabil de „nu me uită”, vino de-î veți!...

— Vino, scumpă Irina, îi dișei, îmbrățișându-o... Căt sînt de fericită, că numai am visat în aceasta noapte!... Dar așa-î, că totuș îmi promiți că vei veni cu mine să ducem o cunună lui... Emil?

— De sine se înteleg, rîspunse Irina, dar acîu vino la dejun, căci ne așteaptă....

... A fost numai un vis; cu toate aceste, de atunci împreună cu Irina mereti împodobim mormîntul lui Emil, cu florile lui preferite și vîrsînd cîte o lacrimă, șoptim „Dormi în pace Emil și fi fericit!...”

OMEGA.

Poesii populare.

De la Vașcoi în Bihor.

ine Doamne-o mai vîduț,
Fată mare feciorită,
Petrecînd-o la temniță,
Joi o prins, vineri o dus,
Sămbătă pe fere o pus,
Cînd eră duminecă dimineața,
Ea din graiîi așa grăie:
— Părcălab de la temniță,
Sloboți-me la uliță,
Să-î scriu maicei carte,
Să-mi stringă hălnele toate,
Să le ducă 'ntre hotară,
Să le dee foc și pară.
Ța să lasă veste 'n țară,
Ț'am murit fată fecioară!

Bădișor de peste vale,
Nu pune peana așa mare,
Ți-o pune rîlezată,
Precum Ți-s boii 'n poiată.

Fata popii cea mai mare,
Tot face pe ștergare,
Cea mai mică le încărligă,
Și le dă pe mămăligă.

Hăide lele să te joc,
Dele-ți Dîdeu noroc,
Și de nu te-oiu jucă bine,
Lasă fie a mea rușine.

Săraca și-a mea dragută,
Că mere la danț descultă,
O așa luă, o așa jucă,
Dar me tem că oiu căleă,
Da foit crepă pele în doue,
Și Ț-oiu face cisme noue.

VASILE SALA.

SALON.

Prins în cursă.

— Intrigă de carnaval. —

Numai de câteva săptămâni me aflam între noi mei colegi. Eram curios de viața ce o voia duce în orasul nou, unde aveam să-mi continuez studiile. Toate îmi pareau curioase într'un oraș de tot străin, unde nu cunoșteam pe nime, unde nu me cunoșteam aine, dar în care aveam să petrec mai mulți ani.

Cu o nespusa bucurie am primit decî șirea, ca în cîrînd o să avem o petrecere, la care va fi invitată inteligența din partea locului și din împrejurime. Ca om tiner nu eram întru atîta curios, cît mai mult nerăbdător și doritor de a-mi petrece.

Îndată bise ceva îmi atrase atențiunea, ceea ce-mă strîca mult dispoziția de petrecere. Deja la expedarea invitarilor s'a născut o discuție între arangeri asupra chestiunii, ca oare să fie invitată și dna Cigrean din N. Nu cunoșeam împregiurările, nici persoanele; dar audieam vorbindu-se mult despre aceasta doamnă și despre fiica sa Leniți. Care de care eră mai inversunat în contra lor: ba că sînt ambițioase, ba ca numai își bat joc de tineri, că doamnă e pretențioasă, ca me de ai ori ce petreceri se întore nemulțumite, își bat joc de comitetul arangiator, ofensează pe tineri etc. etc.

În urma tuturor acestora și a mai multor cauze, cari din di în di se tot înmulțiau, unii erău de părere ca ele să nu se invite, iar alții susțineau contrarul, ca în timpul petrecerii, eventual după petrecere, într'un fel oare-care să li se dea de șire, ca tinerii șeau toate acestea și să-și răsbune oarecum. Și nu eră ușor de aflat acest mod. Să blameze pe o dsoară în fața publicului, nimeni nu-î trecea prin mîinte; dar totuș trebuia aflat ceva.

Între astfel de împregiurări mai mulți erău de părere, ca aceasta răsbunare să se lase în grija unui coleg al nostru Georgescu, care se ținea cel mai mare cavalier între noi și cel mai bun euceritor de inimă. El și primeșce aceasta sarcină, cu condițiunea ca nime să nu se amestece în afacere, prin urmare nime să nu șeie despre planurile lui.

Eu stam mirat la toate acestea. Ce va mai fi și din aceasta? Ce planuri va fi avînd Georgescu? Cine șeie ce om e dînsul? Ar fi oare în stare ca din o atare însarcinare, uîtînd de stîma datorită față de dame, să încerce o răsbunare, o pedeapsă poate nemeritată? De toate acestea nu îmi puteam da seamă. Vedeam înse ca sînt puse la cale din ceva ura personală și numai de vreo doi, trei ênși, căci ceilalți, între cari eră și Georgescu, înca nici nu cunoșeau pe dna Cigrean, nici pe fiică-sa. De multe ori eugețam, că ce bine ar fi dacă cineva le-ar face atente. Dar cine? Cît de bine ar face, dacă nu ar veni la petrecere! Și îmi diceam: Dacă sînt adevărate celea spuse, atunci sigur și ele ar fi pregătite la eventuale neplăceri, prin urmare nu vor veni. Dar dacă toate

acestea sînt numai niște scornituri reutacioase și ele, neșeînd nimic de ce le amenința, vor veni?! Și ce planuri are Georgescu? Toate aceste eugete me făceau neliniștit. Pare ca vedeam pe dsoara Leniți roșind pentru un lucru de care nici n'a visat; iar la spatele ei pare ca vedeam fețele pline de bucurie reutacioasă. O! de nu ar veni!

Toate acestea au fost destule cauze, ca să nu mai am nici un dor de petrecere, dar ca să aștept cu nerăbdare și nedumerire ziua aceea.

Timpul a trecut rute și rătă-ne în seara petrecerii. Tinerii arangeri cu fețele pline de bucurie erău toți adunați și așteptau oaspeții. De odată începe o mișcare viată în sală. Încep a veni oaspeții. În cîrînd se aduna o cumina frumoasă de domnișoare; dansul începe vesel, dar doi ênși nu priviam la el, ei erău la întrare așteptînd.

Eram eu cu Georgescu. El așteptă pe dna Cigrean și dsoara Leniți, se vede că deja la întrare avea să-și înceapă rolul. Eu eram curios să ved aceste done jertfe; — dar în suflet nu încetam a dice: „O! de am așteptă însedar, o! dacă n'ar veni!“ Dar ele totuș au venit.

Georgescu le-a primit și le-a condus. Arată o așa bucurie, vorbiă cu așa plăcere, încât nici dacă cineva ar fi șeuit de planul lui, nu ar fi putut crede ca toate acestea le face forțat, fatarnic. O! cum îmi veni să o rog la o tură pe dsoara Leniți și să-i spun tot, să o fac atenta la toate, dar unde ajungeam eu cu colegii mei? Îmi credea oare mie? Nu m'ar fi ținut și pe mine partaș în acest complot? Decî nu am dansat cu nime.

Cu cât mai atent priviam înse la toate mișcările Leniții și ale lui Georgescu. Ea eră un inger, despre care nu ar crede ca poate și greși. Purtarea ei, veselia care se reogîndă în ochii ei mari și negri, zîmbetele ei pare ca-mi spuneau: „Eu nu am greșit nimeni și nici nu me tem de nime“. Nu i-a fost greu decî lui Georgescu, ca să atraga atențiunea Leniții prin purtarea sa și complimentele ce îi făcea, așa încât în cîrînd se putea observă, ca dînsa cu el dansează mai cu plăcere. Îmi pareă, ca Georgescu își uitasă însarcinarea, ca și el se află fericit; dar cînd vedeam fețele reutacioase ale amicilor, cari zîmbiau la izbîndile lui G., iar me întristam.

Astfel trecî noaptea întrega, Leniți își petrecu bine și eu me bucuram că cel puțin asta data a scapat de periculul ce o amenință, de reutatea colegilor mei. Nu-mi puteam înse de loc închipui planurile lui Georgescu. Oare ce vrea el? Ce au vorbit la despărțire cu Leniți și cu mama-sa? Eram nedumerit și cu nesiguranță am părăsit sala.

După petrecere Georgescu vorbiă puțin cu prietini șei. Iar peste câteva zile disparu din oraș. Oare unde s'a dus? Prietini lui șoptiau, că de sigur e la N., oaspele dnei Cigrean și așteptau nerăbdători înșeînțările lui, fiind aproape siguri, ca acuma răsbunarea va fi și mai mare.

Să fie oare el un om atît de infam, încât cu seop de a răsbună pe alții, să pătrundă în sanctuarul familiei? Nu credeam. Dar ce caută atunci la N.? Așteptam nerăbdători cu toți înșeînțările lui; dar acelea nu mai veniau.

La câteva săptămâni vedem pe dna Cigrean cu Leniți și cu Georgescu prin orașul nostru. Erău deja

foarte familiari. Toată ziua a petrecut-o cu ele, încât abia a putut răspunde la întrebarea amicilor că ce e cu succesul? „E bine, toate sunt în ordine, peste puțin timp o să ve descoper tot planul și rezultatul“, — răspundea el.

Erau mulțumiți și se bucurau, așteptând cu nerăbdare un raport.

În urma iată-l sosit. Eră o epistolă a lui expedită din N. de cuprinsul următor:

„Iubiții mei prietini! În urmă am ajuns și fericitul moment de a ve descoperi planul, ce-mi formasem după hotărârea voastră, precum și rezultatul. Sunt cu mult mai fericit decât sa ve dojenese pentru purtarea voastră, cu atât mai vârtos, că și eu am luat prea ușor asupra-mi un rol atât de greu. Nu m'am eugetat atunci serios; dar chiar dacă m'aș fi eugetat, nu aș fi ajuns la concluziunea stării mele de astăzi, precum cred că nici unul dintre voi nu ș-a închipuit asta. Planul meu eră, sa eucerese inima Leniții, sa o fac sa creadă ca o iubese și când se va simți mai fericita, sa-mi împlinesc misiunea ce mi-ați dat, sa-i spun că totul a fost numai o mica resbunare. Așă credeam ca voi veți fi satisfacuti, iar dna Cigrean o sa primească o lecție pentru viitor. Acesta eră planul meu, pentru care am facut primii pași deja în seara acelei petreceri, la succesul căreia voi mi-ați gratulat deja atunci, dar la cari gratulari eu numai astăzi ve pot responde. Nu cunoșeam mai înainte pe Leniți, caei dacă o cunoșeam, de sigur nu me decideam așă ușor la un lucru atât de greu.

Aceasta necunoaștere, dar mai ales încrederea voastră, m'a îndemnat să primesc asupra-mi sarcina aceasta destul de necavalerească; dar voi știți cât de mult prețueșce un barbat munca aceia de mare euceritor... Și am primit fără să me euget la urmări. Dar dacă am primit fără prejudecare, cu ușurință acest rol, nu am putut sa-l împlinesc fără de a me convinge de adevărul acuselor voastre. Aici nu mai puteam fi așă ușuratic. Am ispitit eu tot felul de întrebări pe dna și dșoara Cigrean, dar nu am dat de urma acuselor ridicate, pe cari eram chemat eu să le pedepsesc. Deja prima privire a Leniții mi-a facut confuziune. Se poate ca o ființa așă ingerească să fie deamna de o așă pedeapsa? Am început a-i vorbi de chestia noastră, și m'am convins, ca toate cele dișe de voi sânt niște scornituri reutacioase. A fost deci un pas foarte greșit, când ați cereat să ve resbunați. Dar nu ve mustru, caei și eu am greșit ca și voi, când m'am angajat la așă ceva; dar nu ve mustru mai ales pentru ca fara de purederea aceasta a voastră și fara de pripierea și nesocotirea mea, poate nici odata nu șcicam ce e fericirea adevărată, în care me aflu acuma.

„Dar totuș sânteti resbunați. De acum nu o să ve mai fie frica de clevetiri, iată citiți alăturata asiurare în contra lor. Al vostru prietini fericit

Georgescu“.

Iar pe biletul alaturat:

„Dșoara Leniți Cigrean și dl N. Georgescu fidanțați“.

În *post script* mai dicea următoarele: V'am surprins, nu-i așă? Am primit rolul cel mai greu, de a me jucă cu amorul, dar am fost invins. Leniți e un inger! O! atâta sânt de fericit! Iertați-me; am cădut jertfa nesocotinței mele, dar atâta sânt de fericit; ve mulțunesc de încrederea ce ați pus-o în mine, caei aceea mi-a deschis raul....

Georgescu“.

Am fost încântat de rezultatul acesta. Nici căse putea o deslegare mai frumoasă. Pare ca me simțeam și eu fericit. Me bucuram de învingerea Leniții.

Dar cred și aceea, ca Georgescu a fost cel mai fericit învin.

Rix.

În contra corsetului.

Carol al X-lea eră un dușman neîmpacat al corsetului, al acestui cere de fier care sugruma pieptul, stomacul și care împiedică dezvoltarea naturală a taliei.

„Nu eră rar, dicea el, în alte timpuri de a te întelhi cu Diane, Venero și alte frumuseți corporale. Ađi nu întelheșci decât *niespi*“.

Iată o istorioară nostima cu privire la acest subiect:

Savantul Cuvier conduse într'o di pe o tinera palida, de o frumusețe admirabila și cu o talie nepus de subțire, în grădina Plantelor din Paris.

Tinera femeie nu puti sa-si opresca o exclamare de admirație pentru o floare înalta, ale carei culori vii și frumoase, îi dadeau un aspect încântator.

Savantul îi dișe:

— Ieri, dnă, femeile semenau cu aceste flori, mâne floarea ve va semena.

Dupa aceste cuvinte el rugă pe tinera femeie, să vie și a doua di ca să se convinga de...
A doua di, cum sosi tinera femeie, savantul Cuvier o conduse la locul unde se află floarea...

... ea o admirase în ziua precedentă.

Frumoasa femeie seose un strigăt...

Floarea, care eu o di mai înainte eră sventa și colorată dumnezeeșce, acum eră galbena și încovoiata.

Și ilustrul profesor îi dișe:

— Ieri aceasta floare semena cu femeile de acum un secol, ađi aseamena cu cele de acum. A fost de ajuns o mica cingetoare la corpul ei tiner și frumos, o cingetoare de cărpă, pentru ca de eri până ađi sa se transforme și să ajungă în halul în care o veđi.

„Tot ca și ele, femeile au ajuns ađi, din frumoase, roșie și sănetoase, în halul în care se gasesc: palide, slabe și suferinde.

„Causa acestei transformari, precum a fost la floare cingetoarea de cărpă, la femeie... *corsetul*.

Savantul a seos apoi cingetoarea de cărpă a floarei, și aceasta până în seară și-a venit în fire.

— Fă tot așă! a diș Cuvier tinerei femei.

Istoria nu ne spune dacă tinera femeie a urmat sfatul adevorit cu probe al lui Cuvier, dar mai mult ca sigur că ea n'a seos corsetul în toată viața.

În dișele noastre poate, — diș *poate*, dar și *poate* aceasta e foarte *problematic*, — razele lui Röntgen vor face ceea ce n'a putut să faca exemplul savantului Cuvier pe acea vreme.

Tiutuca trage o sfântă de bătae băiatului său pe care l-a surprins cu o țigare în gură.

— Baga de seamă să te mai prinđ și altă data.

— Dar tată, și dta...

— Eú? M'ai veđut fumând când aveam vârsta ta?...

Sosirea Carnevalului.

La ilustrația de pe pagina 29. —

Anotimpul cel mai vesel al anului, Carnevalul, a sosit. Venirea lui de regula se face cu mare sgomot: sunet de trîmbițe și cântări viale îl însoțesc. Toate aceste spun, ca lumea se bucura și-și petrece. Câte legături înțime se țes în timpul acesta, cari se încheie înaintea altarului, caei Amor joacă un mare rol în aceste săptămâni. Pictorul ne-a înfățișat Carnevalul prin un băiat cu aripi, zglobițu, care își face intrarea cu bicicleta.

LITERATURĂ.

Știri literare. *Dl Ioan Slavici* a scos la lumină în București într'un volum o năvelă nouă, intitulată: „Vatra Parasită”. *Dl G. I. Ionescu-Gion* a publicat în o broșura la București: „Istoria națională în istoria universală”, raport adresat dlui ministru al cultelor și instrucțiunii publice, în calitate de inspector general al învățămîntului secundar.

Istoria României de la fundarea Daciei. În sesiunea generală din 1906, Academia Română va decerne și *Premiul Princesa Alina Știrbeș*, pentru cea mai bună scriere în limba română despre: „Istoria României de la fundarea Daciei până la finele secolului present, pentru usul și întărirea simțimentelor patriotice ale tuturor cetățenilor”. „În această istorie trebuie să reiasă firul conducător al dezvoltării statului român, grămada de popor și avuți de învins, suferințele ce a îndurat, efectele înfricoșate ale dominațiilor straine, luptele ce el a purtat pentru a susține naționalitatea sa neatinșă, redesteptarea neamului românesc dovedita prin luptele eroice interne și externe susținute mai ales de la începutul secolului, înecunata prin independența redobândită și regatul înaltat de virtutea românească însăși, — asigurata pentru vece, precum va da Dumnezeu, prin succesele și progresele ce poporul va desvârși neîncetat”. Premiul este de 8.500 lei, în care suna se cuprind premiul autorului și cheltuelile de tiparirea scrierii de (minimum 30 coale de tipar garmond) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei. Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 septembrie 1905.

Anuarul băncilor române. Acesta e titlul unei publicațiuni noue, care a apărut zilele trecute la Sibiu în editura delegațiunii exmise de conferența directorilor de bancă din 25--26 iunie 1898. Anuarul acesta cuprinde întîiu călindarul pe 1900, cu indicarea terminilor pentru administrarea impozitelor și competențelor erariale, cu terminele tragerilor la sorti și scadența cupoanelor de efecte, monetele statelor europene: Austro-Ungaria și străinătatea, măsurile și ponderile metrice, tariful zonelor în căile ferate ungare, competențe și timbre, tariful de poștă și telegraf, tîrgul de losuri, regulamentul afacerilor băncii austro-ungare, casa de păstrare poștală, afacerile de cee și clearing ale casei de păstrare poștale, dividenda băncilor române. Inse partea cea mai prețioasă este: Șematismul institutelor financiare și comerciale române, întocmit de dl Nic. P. Petrescu. Din acesta vedem că anul trecut a fost cu toate 75 de institute de bani și 10 societăți comerciale.

Manual pentru ostași. Dl Demetriu Bardosi, prim-locotenent ces. și reg. în regimentul de infanterie nr. 97, staționat acum la Sereatovo, a scos la lumină în Sibiu un nou manual pentru ostași. Acesta e intitulat: „Manual de serviciu. I și III parte, pentru sargi ale armatei comune ces. și reg. și ale honvedmei reg. ung”. Lucrarea are o estensivime de opt coale în format de 8° mic.

„**Liga Română**”, organ septemănal al comitetului Ligii Culturale din București, a încetat a mai apare, căci mulți dintre abonații ei, de și au primit-o regulat ani de zile, nu și-au mai achitat abonamentele.

Împăratul Marc Ulpiu Traian. Sub acest titlu a dat la lumină dl Animpodist Dașchevici în Suceava o conferență literară ce a ținut la 16 martie 1893 în localul „Clubului Român” din Suceava.

TEATRU.

Concert și reprezentație teatrală în Sibiu. Reuniunea sodalilor români din Sibiu aranguza sâmbata la 27 ianuarie n. concert și reprezentație teatrală în sala cea mare de la „Gesellschaftshaus”. În concert se vor cântă compoziții de Humpel, Muresanu, Flondor și T. Popovici. Apoi se vor jucă piesele: „Plăeșii de la Baia” comedie într'un act de N. A. Bogdan; „Tovareși nedespartiiți” sau „Sfântul Dumitru” comedie în versuri în un act de Carol Serob; „O jaloba în atmosfera” comedie extra-amoroasă de N. A. Bogdan.

Reprezentație teatrală în Brad. La 20 ianuarie (1 februarie) se va da la Brad o reprezentație teatrală, jucându-se piesele: „Plevușca ceapcanul” comedie într'un act, prefuerată de R. D. Rosetti și „Nunta țărănească” tablou național într'un act de V. Alexandri.

Produștiune musicală-teatrală în Giurguiu. Învățătorul Vasile Croloca a aranjat la Crăciun în comuna Giurguiu o petrecere declamatorie-teatrală. S'a cântat și declamat; în urma s'a jucat comedia „Vistavoii Marcu” de Theodor Alexi.

Produștiune teatrală în Alba-Iulia. Meseriașii români din Alba-Iulia au aranjat joi în 13/25 ianuarie o reprezentație teatrală în sala otelului „Elisabeta”. S'a jucat „Spada răsbunării” drama în 2 acte, care se petrece în insula Chio (Grecia) pe timpul revolucției tureco-elene din 1821. După teatru a urmat dans.

Reprezentație teatrală în Șeitin. Corul vocea bisericesc gr. cat. român din Șeitin, comitatul Cenad, arangiază în 28 ianuarie n. concert și reprezentație teatrală. În concert se va cântă, se vor dice monologuri, un dialog; în sfîrșit se va jucă comedia „Noroc în casă” de A. Popp.

MUSICĂ.

Primul concert al dlui G. Dima la Brașov. Cei în „Gazeta Tr.” că Reuniunea română de cântări din Crașov va da primul său concert sub conducerea dlui George Dima la 21 ianuarie v. (2 februarie n.)

Anuarul corurilor vocale. Dl Timotei Popovici, profesor de musică la seminarul Andreian din Sibiu,

face un nou apel către conducătorii corurilor vocale țeraneșei să-i trimită istoricul și datele statistice ale corurilor conduse de dânsii, ca să poată începe publiarea Anuarului. Repetăm întrebarea noastră de anul ar fi bine ca și anuarul acesta să zăprindă loc în Anuarul Societății pentru fond de teatru român, ca astfel publicul românesc să aibă în același volum toate informațiunile privitoare la mișcarea și dezvoltarea artei teatrale româneșei la noi?

O operă românească. A apărut la București „Nini”, opera comică în trei acte, de dl. Din. Ionescu-Zane. Musica acestei opere este scrisă de dl. Constantin Demetrescu, profesor la Conservator. „Nini” este o frumoasă operă românească, care a fost reprezentată de mai multe ori cu succes pe scena Teatrului Național. Volumul este elegant și tipărit cu îngrijire.

Petrecere populară în Reșnov. Societatea română de lectură din Reșnov lângă Brașov a aranjat acolo a doua zi de Crăciun o serată declamatorie-musicală, care a reușit bine. După producțiune a urmat dans.

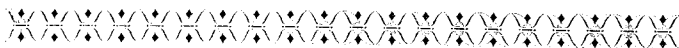

BISERICĂ și ȘCOALĂ

Din diecesa Aradului. Dl. Vasile Mangra, președinte în „Tribuna Poporului”, este numit referent onorar la senatul bisericesc al consistoriului din Arad.

Nou profesor. Dl. Ioanițiu Pop a făcut în Cluj examenul de profesor, din științele matematice-fizice și filologia modernă.

Chestia școalelor românești din Brașov fiind încheiată pe cale diplomatică, guvernul român are să presinte în curând corpurilor legiuitoare un proiect de lege pentru stabilirea capitalului, din care să se plătească rentele anuale, prin ministeriul de culte al Ungariei, la mâna eforiei școalelor din Brașov.

C E N O U.

Hymen. Dl. dr. Isidor Pop, avocat în Lugos, s'a cununat în 20 ianuarie, cu dsoara Alma Maior, fiica dlui dr. Ioan Maior, avocat tot acolo. — Dl. *Grigoriu Paliciu*, învățător gr. or. român în Jebel, s'a cununat în 9/21 ianuarie cu dsoara Emilia Lungu în Vranio.

Sigilul lui Iancu. Aflăm din „Tribuna”, că țeranul Jurea Rusan al Tocului din Blăjeni, de lângă Brad, a trimis pentru muzeul „Casei Naționale” care se va înființa în Sibiu, sigilul lui Iancu, pe care nemuritorul martir l-a pierdut în grădina dânsului, unde a scris o epistolă, pe care a sigilat-o cu sigilul său, care atunci a căzut în iarbă și nu s'a putut găsi decât mai târziu.

Remaniere ministerială în România. Dl. G. Gr. Cantacuzino, actualul ministru president al României, fără portofoliu, fiind bolnav, pleacă în străinătate pe timp de 6 săptămâni, pentru căutarea sănătății; dl. general Manu, până acuma ministru de finanțe, trecu la interne, fiind *ad interim* președinte al consiliului; dl. Tache Ionescu de la culte a trecut la finanțe; dl. dr. Istrate, de la lucrări publice, a trecut la culte;

iar dl. Ionel Gradișteanu a fost numit ministru al lucrărilor publice. Cei alți miniștri s-au pastrat locurile.

De la Ateneii din București. Doamna Neli I. Cornea, soția dlui Ioan Cornea, inginer staționat la Bacău în România, amândoi originari din părțile Aradului, a ținut joi la 6/18 ianuarie conferința literară la Ateneul din București, despre „Arta și patriotism”.

Petrecere ardelenescă în București. Societatea „Frăția” a Românilor din comuna Căta în Transilvania, aflători în București, a aranjat la 2 ianuarie v. un frumos bal în sala Teatrului Eforiei. Petrecerea, grație zelului comitetului aranjator, în fruntea căruia stă dl. Ignatie Mircea, tinerul avocat și mare comerciant de bere, a reușit esecut, jucându-se mai multe dansuri naționale. A fost de față și dl. prefect al poliției, general Algiu, care a rămas încântat de Caluserii și de dome. Comitetul a oferit dlui V. A. Urechia, care asemenea a fost de față, un frumos buchet cu tricolor.

Bal la Năsăud. Corpul profesoral de la gimnaziul superior fundațional din Năsăud va aranja la 10 februarie n. un bal în sala de gimnastică de la gimnaziu. Venitul curat se va întrebuința în folosul fondului școlărilor saraci.

Bal la Făgăraș. Reuniunea femeilor române gr. or. din Făgăraș și împrejurime va aranja la 1 februarie n. petrecere cu dans însoțită cu țarari. Președinta reuniunii e dna Maria Dan; președintele comitetului aranjator dl. dr. Aug. Dosa.

„Bihoreana”, institutul de credit și economit din Oradea-mare, s'a încheiat primul bilanț cu un rezultat îmbucurător, precum se va vedea din cele ce vom publica în ar. viitor. Prima adunare generală se va ține la 8 martie n.

Bibliotecă populară. Nici un departament al Asociațiunii n'a înființat atâtea biblioteci populare ca cea al Brașovului, care la începutul anului curent a inaugurat a deca. Aceasta s'a făcut în comuna Dârste, cu o frumoasă solenitate presidată de dl. Andrei Bărcanu, care a rostit și o cuvântare. Apoi lăsa cuvântul dl. Gr. Maior, explicând însemnătatea mare a bibliotecelor populare și misiunea lor. Serbarea s'a încheiat prin o producțiune declamatorie-musicală a elevilor și elevelor din școala de repetiție și a adulților.

Necrolog. Dl. Paul Fasie, jude la trib. reg. din Oradea-mare, dimpreună cu soția dna Cătălina Roman, cari în 3/15 ianuarie c. s-au pierdut fiul Paul în etate de 15 ani, abia la câteva zile, în 8/20 ianuarie au fost de nou izbiți de soarte, răpindu-le moartea și pe al doile fii, pe Iuliu, în etate de 10 ani. La doile adânc al familiei a luat parte toată societatea din Oradea-mare.

Călințarul săptămânei.

Dum. celor 10 leproși. Ev. XII. dela Luca c. 17. gl. 7, a inv. 10.	Dia. sept.	Călințarul vechiu	Călinț. nou	Soarel.
Duminecă	16	Inch. Lanț. Ap Petru	28	Caroel el m. 7 36 4 21
Luni	17	† Cuv. Antonie	29	Francisc Sal. 7 34 4 23
Marți	18	SS Anast. și Ciril	30	Adelgunda 7 33 4 25
Mercuri	19	† Cuv. Macarie	31	Petru Nol. 7 31 4 27
Joi	20	† Cuv. Eufchie	1	Febr. Ignat. 7 29 4 29
Vineri	21	C. P. Maxim	2	(†) Intr. Cr. 7 28 4 31
Sămbătă	22	Cuv. Tim și Anast.	3	Blasii 7 26 4 32

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ȂLDĂȘ NR. 296 b.)

TIPOGRAFIA IOSIF LĂNG ÎN ORADEA-MARE.